

L'Esquella de la Torratxa

Número 2208

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 1 de juliol de 1921

«EL SUCESO DE LA OTRA TARDE»

Una improvitzada «corrida» a la Rambla del Mig

SARNA
 CURA RÁPIDA
Sarnicida Paradell
 Franco 4 pesetas
 Asalto, 28, farmacia - Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO e INTESTINOS
GASTROL
MIRET
 PROBARLO ES CURARSE
 FARMACIA MIRET - Farmacéutico
 Diputación, 205 - BARCELONA

DE VENTA
 EN TODAS PAR

GRANS MAGATZEMS
DAMIANS
 BARRETS DE PALLA
 DES DE UNA PESSETA

Exposició de articles per a
VIATGE PLATJA Y SPORT

Neveras y geladores - Mobles de "médula" i jonc

SASTRERIA A MIDA
 a preus baratíssims

CONFECCIONS PER A SENYORA

SECCIÓ ESPECIAL de diferents articles
 al preu únic de **3⁹⁵** pessetes

BAZAR

— DE LA —

UNION

Utils per a escriptori

Tintes bones qualitats

Carrer Unió, 3

BARCELONA

No surti de nit sense portar la llanterna de butxaca i pila elèctrica "LOT". Amb la seva llum blanca i potent caminarà sempre confiat.

Bloks Notes

a DEU CENTIMS

Bazar de la Unió

Unió, 3. - BARCELONA

SARNA

(RONYA)

ANTISARNIC MARTI

Unic que la cura SENSE BANY
 Les seves imitacions són cares,
 perilloses i de olor repugnant.

Es ven a totes les Farmàcies i
 Parlament, 17 **BARCELONA**

Soler i Torra germans

BANQUERS

Compra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi
 de moneda - Giros sobre l'estranger - Comptes
 corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

MUSICA ESTIUENCA

Totes les coses tenen una apropiada musica. L'església, la de l'orga; el exercit, la de les cornetes; els municipis, la banda; el catalanisme, la cobla; el pis, el piano; la taverna, la guitarra; els bars, la pianola; les cantonades, el violí, i les revetlles, el piano de maneta. Prou que s'ompli la ciutat per Sant Joan, Sant Pere i Sant Jaume, amb les orquestres; prou que s'aixequen catafalcs i tribunes per a que els musics llencin, per damunt els balladors i els badoes, les seves discordàncies, però la musica de les revetlles és la dels pianos de maneta.

Malgrat els dicteris que ha rebut, an el piano de maneta ens l'estimem tots perquè és un reste de romanticisme que va pels carrers, donant serenades als tallers de modistes, als harems públics i a les senyores que, escoltant-los, somnien amb els amics. I això a Barcelona, i a Lleida, i a Salamanca, i a Madrid, i a Sevilla. Perquè el piano de maneta és un instrument d'unitat nacional, com els toros, l'ABC i la germanofilia. Els xicots que els toquen són idèntics, encara que parlin llengües distintes i se vesteixin diversament. Tots tenen ànima d'orga, i a tots, si els hi posessin una maneta al cor els hi rajaria musica de cuplet i de fox-trot. Lo que hi ha és que el piano de maneta s'hi adapta, sent l'ambient, i mentre que a Madrid no porta més que «schotis» i cançons, a Barcelona, porta cançons, fox-trots, i a més a més *La Marsellesa*, *Els Segadors* i *l'Himne de Don Carles*.

El piano de maneta, com la cigala de la faula, canta a l'estiu, i canta per cinc cèntims lo que tiples, cupletistes i *girls* cantaven per centenars de pessetes. I és que ell fa la tria de la musica hivernenca, i quan l'ha feta engega carrer avall el duo més armoniós, i el fox-trot de moda, i el darrer cuplet de la Pilar o de la Raquel. Per ell la musica pren el sol, per ell s'escampa el lirisme accessible, per ell totes les viles i tots els pobllets canten mentre tot se marceix en la terra assolejada, per ell tots se fan socis dels Amics de la Musica.

Per això una orquestra fa festa major, però no pas

revetlla, perquè una orquestra demana sales o salons, o envelats, i un piano de maneta no, perquè s'esllanguiria entre quatre parets, que ell és poble i vol restar entre mig del poble, sota el sol o les estrelles, plantat en mig del carrer com un trovador popular. Com saben que ho són de trovadors, els xicots dels pianos no'n fan d'arrels en les cantonades, i en havent tocat dos o tres números se'n van per a deixar la recansa de la seva melodia i poder tornar a l'endemà, sapiguent que els esperen.

L'altra tarda, a l'Ateneu, un conferenciant va haver de trencar la seva disertació, davant d'uns violins importants.

—Que són de la casa, aquests violins?—preguntà.

—No, senyor, no. A l'Ateneu no n'hi han de violins.

Aquests, tornaren a omplir amb els seus gemecs el carrer, la sala. Passaren cinc, deu, quinze minuts. El conferenciant, neguitós, preguntà novament:

—Que pararien de tocar aquests violins, si se'ls hi dongués alguna cosa?

I pararen de gemegar els violins...

Un piano de maneta no hauria irritat a un home que treballa, ni hauria acceptat una almoïna per a no tocar, perquè fora una traïció a l'ofici i a l'orgull de l'ofici. Ell sap que el seu deure no és altre que distreure una estona, insistir si ho demanen, i sinó, tornar a córrer cercant tallers de modistes.

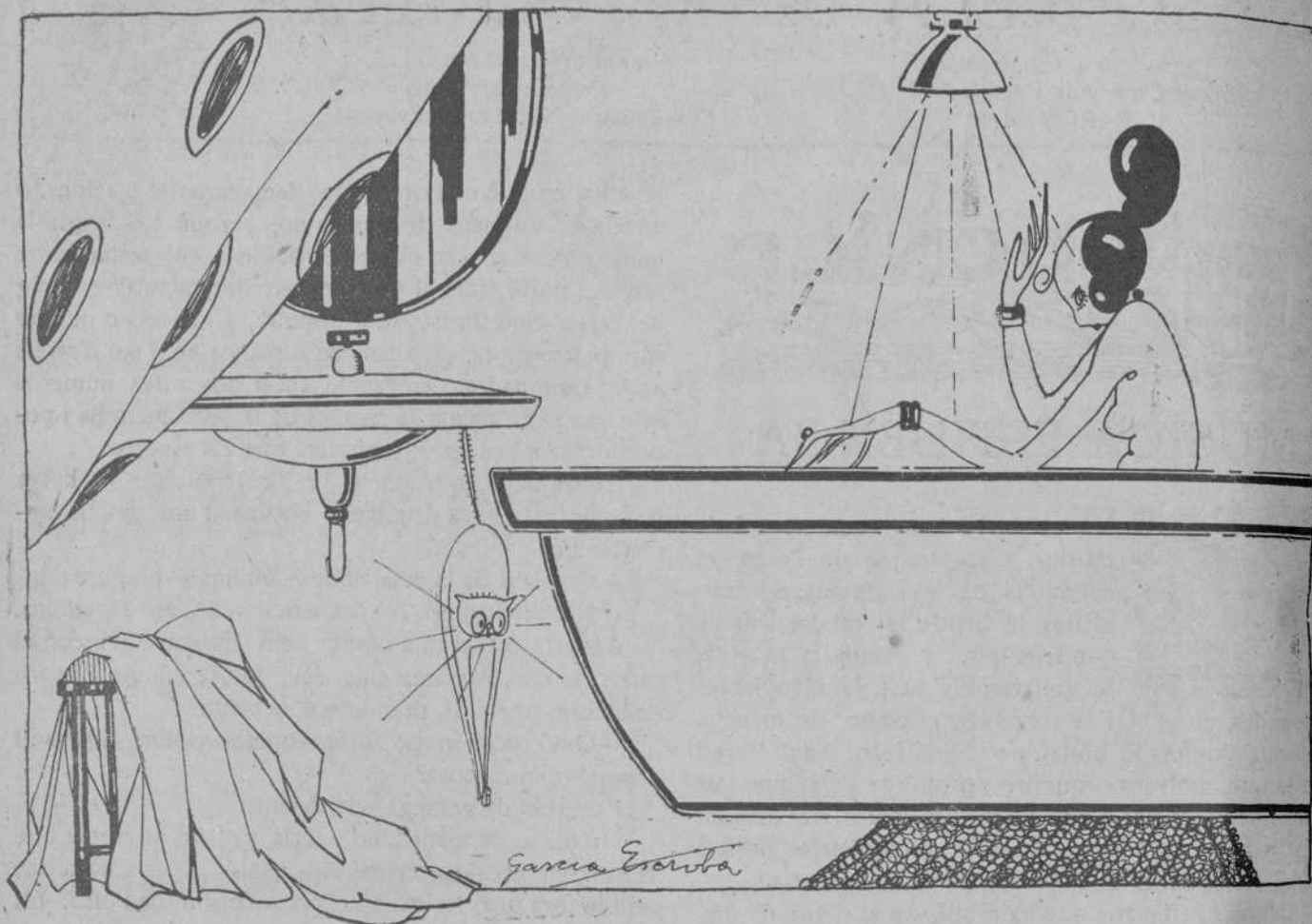
L'organiller porta el ritme de les revetlles, i la cançó de moda. Viu dels diners del seu altar. Treballa i juga. Si alguns reneguen de la seva musica no és d'ell, ni del piano la culpa, sinó dels tècnics que han perfeccionat el gramofon abominable, oblidant al piano de maneta, el darrer sentimental que no se'n dona vergonya d'ésser-ho.

PARADOX

Per a tot hi ha remei

En l'avant-darrera sessió consistorial, s'entaulà un debat renyidíssim, a propòsit d'un assumpte sense importància. L'exemple de que els regidors es batessin i es diguin la lliçó del porc per coses que no valen la pena, no és nou en la Casa Gran. Lluny d'això, són bo-i sempre les matèries aparentment insignificants, les que en major grau enverinen als regidors, que avaloten el galliner i es surten de mare, cada cop que es discuteix una minoria de les moltes que interesen exclusivament a ells,

—Vols venir a la falda, mixeta?
—No'm fumaràs pas. Gat escaldat amb aigua tèbia en té prou.

La baralla de que parlem—que en baralla degenerà l'escàndol—pervingué del fet d'haver demanat l'empresa de *La Tribuna* un permís per a instal·lar en els seus tallers una sirena anunciadora de la sortida del diari. Semblable esdeveniment, trivial a no poguer més, enardí l'ànim dels regidors, que talment com si anessin amb el dictàmen la salut i el pervindre de Barcelona, s'engolfaren en un debat empenyadíssim i violent.

La proposició accedint al preg formulat per l'empresa editora de *La Tribuna*, restà, finalment, damunt la taula. Vol dir, que de no arribar-se a un acord entre els concellers, es donarà a la comèdia una segona part, tan moguda, al menys, com la que fa tantost uns dies, tingueren la gentilesa d'oferir-nos. No cal dir que igualment sorollosa, tractant-se de la instal·lació d'un aparell destinat exclusivament a cridar l'atenció.

De trobar-nos nosaltres en el lloc de l'empresa del esmentat confrare, proposariem al Consistori una solució de concòrdia, que al ensemps que respongués als nostres desitjos, deixés a salvo l'amor propi dels regidors que s'oposen a l'aprovació del dictàmen.

Segons afirmació de persones autoritzades—els naturalistes, en aquest cas—són més de trescentes les menes de peixos, que com els animals de terra, expressen els seus sentiments, a crits, lo que indica la inconsistència del adagi, *mut com un peix*.

Que l'Ajuntament ens negava el permís per a la instal·lació de una sirena? Res tan senzill com estendre la

demanda a una qualsevol de les diverses espècies de peixos, més o menys aixordadors.

Que tampoc això podia ésser? Llavors, i com a recurs suprem, pendriem a sòu a algun dels regidors, entre els més xerraires i baladrers.

Segurs de que, decantant-nos per aquesta darrera idea, no sabriem on girar-nos de feina, arribada l'hora de triar.

JUST

ELS SAVIS DE L'ATENEU

En Brauli Solsona, fa en *El Progreso* l'elogi de l'Ateneu Barcelonès, declarant que una de les coses millors de la nostra primera entitat cultural és el cafè. En Brauli Solsona, amb un tò misteriós, ens diu:

—Diuen que el cafè de l'Ateneu el fa un savi.

Nosaltres, fins fa poc, havíem cregut que el cafè de l'Ateneu el feia En Costa, el cafeter, però investigant, hem arribat a esbrinar lo que podríem anomenar el Misteri de la cuina de l'Ateneu. En Costa no

és En Costa, sinó un pseudònim sota el qual s'amaga un savi químic que ha estudiat química orgànica i inorgànica a Alemanya.

El savi de la cuina de l'Ateneu, treballa en una cuina que arriba, per sota terra, naturalment, fins a la cuina del cafè Royal, els cuiners del qual aseguren que En Costa, quan manipula les seves infusions i els seus alcohols, porta una cucurulla negra, ribetejada de plata i una mena de sotana, amb vius vermells. Diuen, també, que quan En Costa, deixa la seva alquímica cafetera, baixa el poeta Xavier Viure, i posant-se la cucurulla i la sotana se dedica a la màgia.

L'Ateneu ha pujat de categoria. Abans gaire bé no n'hi havien, de savis. Se conta que mostrant un criat la casa a un foraster, li anava dient: «Aquesta és la biblioteca; aquest el saló d'actes; això una penya...» I arribats a una altra penya trobaren a un senyor llegint apaciblement. El criat, digué, solícit: Un soci... Avui, diria: Un savi.

Avui tot són historiadres, filòlegs, fisiòlegs, numismàtics, poetes i periodistes que fan ciència política i belles lletres. Però aquesta jerarquia intel·lectual no és reconeguda pels socis de la Colomòfila, la terrassa de la qual està immediata al jardí de l'Ateneu. La Colomòfila, a la nit, té orquestra que toca fox-trots i serenades. Els savis de l'Ateneu, escolten, plàcidament, totes les nits, uns zigans que no paguen. I la Filarmònica, diu de l'Ateneu:

—Es el meu *maquereaux*.

L'ENCÍS DEL CUPLET

—Senyor Rubió, vostè per aquí?

El senyor Rubió, és el senyor Rubió i Lluch, el venerable patriarca de les lletres catalanes, historiador de les nostres grandeses presents:

—Ja ho veuen. He vingut a sentir la Pilar Alonso.

—Perquè, no l'havia sentida encara?

—No, senyor, jo no hi anava mai al teatre, però me vaig decidir a anar a veure a En Ricard Calvo, una nit que feia *Los amantes de Teruel*. Després, me digueren que ja que havia sortit hauria d'anar una nit a veure a la Pilar Alonso. No'm decidia, però a l'últim he vingut.

En Rubió i Lluch, somriu com el qui explica una picardia.

—I perquè va trigar a decidir-se?

—Ja veurà... A la fi lo que's canta són cuplets, i jo pensava: Què diran els nois?...

Les modistetes

Bellugadisses tal com sou, vestides de troços que us regala la mestressa, sou l'elegància caminant depressa i el bon humor que alegra moltes vides.

Ni us torneu roges escollant mentides ni a enamorar-vos hi porteu cap pressa; la vostra feina és riure movent fressa quan us diuen paraules atrevides.

Escampades per la ciutat sencera, sou rodament de cap pel vell tronera i el llibre més bonic per l'estudiant. Sou nota de color, sol que enlluerna, cascabel d'Arlequí, riallada eterna... Sou joventut que passa triomfant.

RAFEL RIBA

En els dies que correm, fets de persecusions i sobresalts, ni lo immaterial resta segur.

Vegin, sinó, lo que segons noves pervingudes a darrera hora, acaba de succeir als pobres esperits.

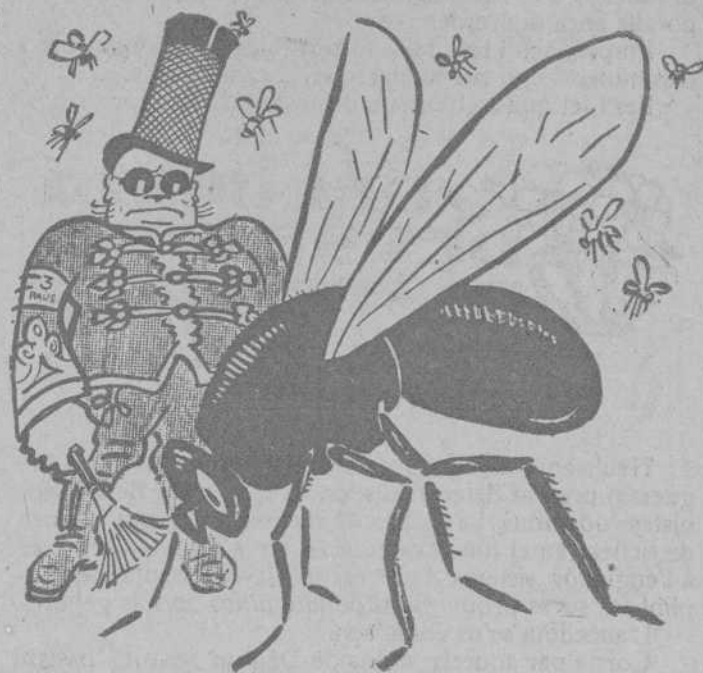
Hi hagué un temps, en que si sobtava a aquests l'idea d'espantar a una dona, o de fer desallotjar una habitació, no tenien més que presentar-se de nit, coberta la figura amb un llençol a tall de sudari; en caminar, deixar sentir el terratrèmol que fan les cadenes en arrossegar-les.

Els esperits, ultra apagar els llums, portaven als recones més amagats els seus sorolls misteriosos. El truc era, generalment, d'efecte segur. Pot dir-se que no hi havia persona nada ni criada de la terra, no diré capable de resistir-los; que es vegés tan sols amb ànim de plantar los cara seriament.

De tard en tard, i res més que a títol d'excepció, sorgia un escamot de veïns atribulats, que provistos d'eines les més diverses i pintoresques, probava de donar-los caça.

No trigava la realitat en convence'ls de la inutilitat del seu esforç. En arribar aquest punt, no mancava tampoc una ànima piadosa que s'interposés entre perseguits i perseguidors.

El drama acabava boi sempre deixant abandonat el pis en que els esperits s'havien hostatjat. Les persones de natural pacífic, no trobaven altre medi de sotstraure's a semblable angoixa.

EXERCICIS D'ISTIU

La campanya higiènica contra la mosca

L'aparició dels esperits constituïa, per lo regular, un espectacle pel veïnat, que en comentar l'esdeveniment i en deduir d'aquest les obligades conseqüències, solia matar les hores, deixant incomplets afers més importants.

En lo successiu aniran les coses altrament.

Els esperits acaben d'ésser objecte d'una amonestació severíssima per part de la societat d'estudis psíquics de Ginebra, la que ha demanat li sigui cur:ada nota de tota pretesa aparició d'espectres per tal. d'un cop enterada poguer obrar enèrgica i ràpidament.

La societat esmentada, sembla disposta a procedir contra les mixtificacions. Gelosa del bon nom dels esperits de debò, no admet que hi hagi qui s'engalani amb els mèrits d'altre. Menys encara consent la més petita aparició que trascendeixi a comèdia.

Precisament per creure en l'existència de certs fenòmens, volen els psiquiatres ginebrins arrencar la careta als esperits de pa sucats amb oli, que són més, segons sembla, dels que ningú hauria pensat mai.

Així tan bon punt la societat d'estudis psíquics de Ginebra tregui esment d'una aparició, cuitarà a nomenar delegats que tindran la missió especial d'escatir pel mitjà de procediments científics, lo que de veritat o de mentida pugui haver-hi en la denúncia.

Els esperits, doncs—sobre tot els esperits suïços—estan des d'avui, avisats. Res de bromes ni de sortir de nit, com no sigui per cosa que s'ho valgui. Realment, d'ara en avant, hauran de lligar-se les espartenyas abans d'entrar on no se'ls demani.

Entre nosaltres, tenen els esperits poca feina, sortosament.

La dificultat de canviar-se de casa els ha llevat el poc prestigi que aquí els restava.

Els esperits barcelonins s'han volatilitzat amb l'agutzació del problema de la manca de pisos.

Als esperits calaveres, partidaris de córrer-la de vespres, han succeït els mals esperits, que el qui més i el qui menys de nosaltres sembla covar d'una bona temporada ençà dintre del cos.

Emprò, així i tot, fem lo possible—no diguem per a dissimular—sinó per a aparentar la cara riallera.

Fet i fet què en treuríem de protestar i desesperar-nos?

La pensada d'un tenor

Heu's-aquí una graciosa anècdota que convindria tinguessin present determinats autors que, a tall de il·lusionistes rodamóns, i a manca de recursos originals, dignes, de bellesa en el fons i de novetat en la forma, acudeixen a l'enginyós sistema de cercar l'èxit «indiscutible» omplint les seves produccions de *latiguillos* de tots gèneres.

L'anècdota se'ns conta així:

Corria per aquests móns de Déu un tenoret bastant dolent, però que, a la falta de veu, substituïa una gran quantitat de despreocupació. Ell no tenia escola, però coneixia el públic; ell no era artista, però entenia l'art de dominar la fera. Per altra part, li costava un treball tan

—¿Contrata para torear en Mollerusa?
—¿Y cuánto voy a ganar?
—Trenta duros; però els cobrarà amb tomàtecs.

horrible atacar les notes agudes, que era rara la vegada que no deixés anar, no un *gall*, sinó tot un galliner.

Fou contractat en certa ocasió per a anar a Torredembarra a cantar la cèlebre *Marina*.

I ja el teniu camí de Torredembarra, disposat a fer la competència an En Carusso, però temerós, per xò, de pifiar-la en la frase del començament, o sigui el famós «pinyol» de la sortida.

Arribà el moment; i amb la por natural de sempre, comença:

—«Cos-tas-las-de Levaaante!...
Pla yas-las-de Lloreet!...
Dichosos los ojos...
que os vueee...»

No va acabar la frase, perquè es vegé venir la gran pedregada al damunt; però, home de recursos com era, avançà amb valentia... fins a la barraca del apuntador i fent voleiar el barret, es posà a cridar amb tota la força dels seus pulmons:

—Visca Torredembarra!...

I oli amb un llum:

El tenor es guanyà una de les ovacions més formidables de la seva vida.

D. C. i C.

En Paulaudàries a casa del seu metge:

—Què haig de fer per a curar-me?

—Res de treballs de eap.

—Impossible!... Un servidor s'ha de guanyar la vida.

—Que potser és notari, abogad o periodista, vostè?

—No senyor. Sóc perruquer.

A BENEFICI DELS «POBRES» REGIDORS

«Guerra», «Machaco» i Merino

Tenen raó els paisans d'En Santiago Alba: *Cuando menos se piensa, salta la liebre.*

I diem així, perquè tot Barcelona sabia que En Merino, el gran, l'immens, l'imponderable Merino, era un excel·lent oficial de la nostra guàrdia urbana, un peritíssim autor de «guías de Barcelona para uso de forasteros e indigenas» i un atrevit *marino*. Perquè En Merino és també *marino*, o sia *pilot*. Encara que molts es creguin que el nostre home és incapaç de comanar una *Golondrina* de les que van als banys de la Barceloneta, quan an En Merino si li donen l'«Infanta Isabel» o el «Reina Victoria», les fa anar a 300 milles per hora, que és lo que voldríem nosaltres... sempre aimants del progrés trasatlàntic.

Però tot això és res davant de la sorpresa que tinguerem els barcelonins el dia de la improvisada cursa de braus a les nostres Rambles, amb motiu d'haver-se escapat un «banyut» argentí, que de *banyuts*, mentre Déu-Nostre-Senyor no disposi lo contrari, n'hi hauran a les Pampes, a Larache i a Vallcarca, refugi del nostre gloriós senyor Esteve.

En Merino quedà «como los propios ángeles», donant al bou uns *faroles* que ni els que En Falqués va posar-nos al Passeig de Gràcia, i unes *largas* d'aquelles que ni les que's donen al sastre, i unes *verónicas* que ni les d'En Muñoz Seca, musicades pel nostre Amadeu Vives.

I al dia següent, tothom es preguntava lo mateix:

Còm s'explica que En Merino hagi eclipsat en uns moments al *divino calvo*?

I els nostres tauròfils de la «Lliga» no hi veien de cap ull. Tanta era la seva alegria!

Per fi, Catalunya—deien,—la nostra dolça Catalunya, podrà demanar amb més raó que mai l'autonomia: Catalunya ja té el seu *fenómeno*, el seu *terremoto*, el seu *ídolo*, la seva *catedral*. Catalunya ja tornava a ésser gran, rica i plena, i davant del món civilitzat quedava a l'altura per obra i gràcia d'En Merino.

Una *gloria regional* que aviat serà aclamada per la *nación entera*, és per nosaltres quelcom més important que les Bases de Manresa, el Programa del «Tívoli» i els Estatuts del *Palau de la Quincalleria Catalana*. Emperò... *ptoreu, ptoreu, ninetes!*...

Catalunya, terra de contrarietats, ha vist defraudades les seves més llegendàries esperances.

En Merino no és català; En Merino és *cordobés*, fill autèntic i llegendari de

*Córdoba, la fiel Sultana,
la de hermosos naranjales,
la de mil y mil nopales,
la del Cielo azul y grana.*

I, naturalment, la sang torera que corre per les venes de *su cuerpo gentil y sandunguero*, fou la base indiscutible del seu darrer èxit tauròfil-ramblero.

En Merino és l'únic fill d'allende el Ebro que sap pronunciar a la perfecció «setze jutges mengen fetge d'un penjat». Ell pot ben burlar-se d'una nova guerra de segadors.

Però també cal dir que el nostre Enric Borrás, darre-rament va estrenar al teatre «Circo», de Còrdoba, *Serranía cordobesa*, i la premsa de la pàtria del Gran Capità deia que el nostre Enric pronunciava el cordobès, que és més *serrat* que l'andalús, *como el más castizo de los hijos del barrio de San Andrés.*

Visca En Borrás!

Visca En Merino!

I... ¡váyase lo uno por lo otro!

Ara, l'únic que falta és que sigui una prompta realitat el projecte del nostre previsor, atrafegat i simpàtic Ribé, que diu que vol dotar als guàrdies urbans de *muleta*, es-toc i *puntilla*, per si es repeteix la cursa ramblística.

I també s'assegura que's celebrarà una *corrida de fraternitat cordobesa-barcelonina* a benefici dels nostres «pobres» regidors, perquè és un fet que tots ells s'estan *arruinant* en la defensa dels interessos de la ciutat.

I per a que la cosa sigui lo més solemne possible, han ofert *volver a pisar la arena* el *koloso* «Guerra» i el formidable «Machaco», els quals donaran l'*alternativa* al seu país Merino. glòria de la terra de la *Mezquita* i orgull de la nostra Plaça de Sant Jaume.

Presidirà la *corrida* l'entusiasta tauròfil Ròmul Sales, del negociat Central del nostre Ajuntament, i recullirà la clau una artista del «Lyon», *amiga* d'En Mir i Miró.

I les entrades es vendran a 50 *peles* les de Sol i a 100 les de Sombra, i no n'hi haurà per a qui en vulgui.

Avui fos, i demà festa!

CAP DE BROT

Josep Oliver Bauzá,
un senyor somatentista
que s'acaba de guanyà
el títol de novel·lista.

LES ESCANDALLOSES COSTUMS DELS FALSOS DEVOTS EN LES NOSTRES ESGLESIES

Una boda aristocràtica, segons conten les cròniques de cà'l Bisbe

DEL CAMP

Un pinsà

—Veü aquest pinsà?—ens diu la mestressa de la casa on vivim, igual a qualsevol mestressa de casa de dispeses de les de ciutat—doncs, no és un pinsà!

A nosaltres la condició ni els antecedents de la bestioleta no ens interessen gaire. Però la mestressa, que és una muntanya de carn impertinent i xerraire, que sembla empeltada de pianola, s'ha empenyat en cantar-nos les excel·lències d'aquesta bestiola, a la que nosaltres creiem inofensiva.

—Es un rossinyol, és un canari, és un àngel, és un acordeón! Canta de dia, canta de nit, canta a l'hora de dinar, a l'hora de sopar, a l'hora de berenar, a totes hores. No té aturador!

I la mestressa ha somrigut com si ens hagués donat una gran alegria.

Nosaltres hem mirat a la bestiola de cua d'ull i hem

pensat tristement, com el que s'adona de que ha fet una ximpleria i de que ja no té remei. Si que hem fet broma, doncs!

La mestressa ha afegit:

—Ara calla perquè es pensa que és foraster. Ja veurà, ja veurà, quan li perdi el respecte!

El respecte ens l'ha perdut desseguida, quan la bestioleta s'ha enterat de que no erem forasters, i que ja podia anar fent, quan hi ha hagut confiança, ha començat a cantar, però d'una manera que allò no era cantar: era xisclar, era xiular d'apatx, era demanar auxili, tocar a foc, ésser al teatre una nit d'estrena, era cridar perquè sí, per cridar, sense solta ni volta, era la bogeria, el *no va més*.

Allò de la dolça tranquil·litat del poble, rigui-se'n. En aquest poble, i amb aquest dimoni de bestiola, no hi ha tranquil·litat possible. Se'l sent des de la plaça, des de la carretera, des de la platja, jo crec que se'l sent des del poble del costat. Una tarde un motorista que venia en direcció al poble extranquil, al sentir aquest crit perpetu, enguniós i ximple, va girar cua, vui dir: va girar moto, i no se'l va veure més.

A un no li queda ni el recurs de refugiar-se al casino

perquè hi ha pianola, ni a la rambla perquè hi han estiuiejants.

A la fi se'ns ha ocorregut una idea. Com la bestiola té cert efímer respecte pels forasters, ens hem comprat una col·lecció de barbes postices. Així no ens coneixerà i obtindrem una treva; això o matar-se. Perquè si Sant Francesc, el de les *Floretes*, hagués viscut en aquesta casa vora mar, de Santa Cristina, i hagués viscut amb aquest pinsà, ja els hi ben rejuro jo que no hauria dit allò de: «Germana rosa, germà llop, germà ocell».

Això no ho és un ocell, encara que tampoc sigui cap joia, com pretén aquesta muntanya de carn cristiana i xafardera que és la mestressa de la casa on vivim: és el timbre de la porta que s'ha quedat oberta i sona com els timbres dels cinematògrafs.

LLUIS CAPDEVILA

JOAN MARAGALL per *Josep M. de Sucre*.—Una dotzena de anècdotes devotíssimes referents a la vida íntima i espiritual del plorat poeta català. Totes elles respiren amb tendresa i ingenuïtat el caràcter beatífic i paternal del mestre gloriós. En Josep M. de Sucre ha fet un gran bé a les lletres i ha ajudat dignament al estudi de la biografia d'En Maragall, amb la publicació d'aqueix llibret simpàtic que dona bò de paladar a soles, a l'ombra d'un lladoner. L'admiració del deixeble traspua per aqueixes sentides pàgines i s'encomana al llegidor, omplint-lo d'enyoraments poètics i de plàcides recordances.

ETERNAL, per *J. Conangla Fontanilles*.—Recull de ben escrites composicions en prosa i en vers. Els temes principals que han inspirat aqueixes poesies i aqueixos articles,

obra d'un literat compatriota que resideix ja fa anys a l'illa de Cuba, són l'amor a la família i l'amor a la pàtria. Per les composicions íntimes, descobrim que En Conangla, una mica aburgosat, és un ciutadà amb un gran cor que no li cap a dins del pit, de tant que estima als seus. De vegades el trobem massa íntim, massa casulà i tot. Per les parrafades i estrofes patriòtiques, ens enterem que la gent enlletrada de ultramar es preocupen tant o més que nosaltres mateixos de les coses de Catalunya. En resum: una obra sincera i de bon amor per a la causa catalana.

SORPRESES DE L'AMOR, per Josep M.ª Poblet Guarro.—Comèdia en dos actes, estrenada a Montblanc, a mitjants de gener. Literariament ens ha semblat ben acceptable, l'obreta. Però... ail... que això del teatre no té gran cosa que veure amb la literatura. Volem dir que, ens havem d'abstindre de judicar una obra, fins i tant no la veiem representar damunt d'un escenari.

BIBLIOTEQUES ESCOLARS CIRCULANTS.—Memòria explicativa d'aqueix nou sistema de autoeducació dels nois que concorren a les escoles públiques de Barcelona. La Comissió de Cultura del nostre Ajuntament acaba de crear vint Biblioteques d'aqueix estil. El fascicle, molt ben presentat, va acompanyat del Catàlec d'obres de la Biblioteca i del Reglament interior de la nova institució cultural.

LA MAINADA.—Amb aquest títol, ha començat a publicar-se un setmanari català per a infants. Havem rebut els tres primers números i, per ells, pot augurar-se llarga vida al nou confrare. Bona il·lustració, ben amanits d'interessants articles, varietat en les firmes, excelent presentació... Vaja, que *La Mainada* es mereix un camí de roses per la seva patriòtica tasca d'instruir i divertir als menuts.

LA SARDANA.—Igualment havem sigut saludats pel primer número d'aquesta nova revista, orgue dels sardanistes barcelonins. Molts anys de vida.

EL DOCTOR FLAILE CALZADO.—Farsa còmica en tres actes, original de Wilhem Wolters, traduïda i modificada per Pau Parellada i Lluís Isábal. La publica en son darrer número «Los Contemporáneos».

SEPT SCIÈNCIES

GLOSSARI

LA FILLA DEL JOC

Des de que el joc es va extenent en tots els cassinos i cassinets de totes les poblacions d'Espanya, la família dels «croupiers» ha anat creixent d'un modo tan gran, que ja venen a formar una espècie. Ja estan en estat de sindicar-se.

Avul en dia, que tot va tirant vers una gran nivellació, que l'estalviar ja ha passat de moda i que les escoles més modernes proclamen el repartiment fins a arribar a la desmoneda, s'ha d'agrair molt an els «croupiers» per lo que ajuden an els pobles a desmonedar a tots els veïns, fent política comunista d'un modo pràctic i voluntari. A els que perden, que són tots, no's pot dir de cap manera, que no hagin perdut d'un modo ben lliure. El nivellat no pot reclamar que l'hagin forçat al repartiment, l'el «croupier», que és l'intermediari, entre el punt, el banquer i el cafeter mereix que se'l consideri com institució de gran estima.

Avul volem parlar d'un fet, que provarà que el tal

«croupier» és home de bons sentiments, i el cas que anem a relatar és rigurosament històric.

Un comandant, conegut nostre, home franc i home generós, era d'aquells que'ls hi agrada repartir el sou a primers de mes.

Era una nit. Una nit de novel·la. El comandant anava per un carreró estret, mig a les fosques, i xano xano, no drem que se'n anés a provar fortuna an el Cassino, perquè ja sabia del cert que li tocava el rebre, com sempre, quan, tot d'una, sentí un plor d'infant.

Mira arreu i no veu a ningú, però el plor anava seguint i no se sabia d'on sortia.

Cerca per aquí, cerca per allà, per fi s'apropa a una finestra i troba una nena de pocs dies, que l'havien deixada an el llindar, embolicada amb quatre pellingos.

—Què en taig, d'aquesta criatura?—es diu el simpàtic comandant.—A on la porto? A on la diposito? A on la guardo? I a qui l'entrego? No anava al joc?... Anem cap el joc i allí veurem lo que's determina.

Arriba al joc. Tallaven el monte, i el comandant diu:

—Aquí va una postura. Poso una criatura a l'as d'oros.

Figureu-vos la sorpresa. Són postures que no's fan sovint. El comandant explica el fet, es discuteix, es comenta, es té sessió, i per a no allargar més aquesta glossa, anirem al fet, que va ésser el següent:

Els «croupiers» van votar adoptar-la, portar-la a dida (com li van dur), i des d'aquell jorn endavant destinar un tant per cent de les propines generals per al manteniment de l'infant.

D'això fa un mes, i avui la trobada ja té doscents duros de recó a la caixa d'unió postal.

Aquella pobra criatura havia guanyat la postura.

XARAU

TELO ENLAIRE

ROMEA

Diumenge passat tancà les portes, acomiadant-se la companyia de l'Enric Giménez que sortirà de *tournee* vers determinats indrets de Catalunya.

Per darrera funció representaren *El fill del Rei* d'En Guimerà, i *L'homenatge*, d'En Rusiñol.

A reveure!...

Perquè suposem que per allà a primers d'octubre deurà començar-se de nou la campanya catalana.

TÍVOLI

Ha donat molt bones entrades, a aquest popular teatre el famós drama de Echegaray *El Gran Galeoto*.

Cosa comprensible, per quant tothom sap que En Calvo en fa una veritable creació.

NOVEDADES

Després d'aquella encepçada llastimosa amb motiu de *El ilustre prócer*, que ja diguerem en pocs mots que no fou del gust de la parròquia, han vingut les represes afortunades de *El orgullo de Albacete*, *La casa de Garcia* i *El segundo ma-*

rido, obres que interpreten molt bé els artistes de la casa i obres que als amics de l'ingènua rialla els satisfan de valent.

Per a abans d'ahir estava anunciada la reposició de *Montmartre*, i per a ahir dijous, el benefici del senyor Bonafé.

APOLO

Ha inaugurat la temporada d'estiu amb caràcter de *Music-Hall*, debutant-hi una notabilíssima companyia de varietés.

S'hi distingeixen, sobre tot, la Pilar Osiris, la Freya i la Carme Diadema.

CÓMICO

Aquella estrena anunciada per a dissabte passat, tingué d'ajornar-se fins a la revetlla de Sant Pere.

Los burladores de Salerno necessitaven un extra de presentació esplendorosa i aqueix fou el motiu de l'aplaçament.

I com sia que no som a temps de parlar-ne, deixem la nota revistera per al número vinent.

GOYA

Magnífiques entrades ha obtingut la «bombonera» de la Ronda, amb la represa de les millors obres del repertori Bàrcena, durant les passades veilles verbeneras.

DE VACACIONS

- Se van a estiuar hasta que millori la situacion.
- Així digui que passaran tres o quatre istius a fora...

Aplaudiments en gran a la primera de les actrius espanyoles, tot esperant les tan desitjades estrenes: *La chica del gato* i *El admirable Clichton*.

POLIORAMA

Entre nieblas, obra falsa, de diàleg conceptuós i plena de vagues situacions no va acabar de complaure a la concurrència.

Llàstima de treball que hi esmerçaren la Moreno, la Grau i En Muñoz.

Dilluns s'estrenà *El secreto*, comèdia en tres actes d'En Enric Contreras.

PLANAS-PARK

S'inaugurà, segons anunciàrem, la revetlla de Sant Joan. Es un magnífic Park de atraccions, en un espaiós i còmode reinte de Les Planes, a prop de l'estació del carril.

Tenint en compte que no totes les atraccions estaven acabades, l'Empresa volgué inaugurar amb un acontereiment teatral i alçà un Teatre de la Naturalesa, en el qual excelents artistes dels millors colisseus de la ciutat, representaren les famoses obres *Maruxa*, d'En Vives, i *La verbena de la Paloma*, d'En Bretón.

Una gran gentada respongué a l'esplendidesa de l'empresari senyor Valls. I el públic en sortí altament satisfet. Tan satisfet, que volgué repetir, a la *verbena* de Sant Pere, per a la que s'anuncià en el mateix Teatre de Natura, les famoses obres *La Dogaresa* i *El pájaro azul*.

Els deportes

FOOT-BALL

Quin èxit més aclaparant, la verbena que organitzà el C. D. Europa!

El camp estava il·luminat. Hi hagué elevació de bombes... pacífiques, focs artificials i un arrancat ball on les parelles voltaven alegrement.

Per fi es varen menjar coques, es va beure i tothom se'n anà satisfet d'haver passat una nit tan familiar i agradable.

Al president, En Matas, li fou entregat un bell quadre que li dediquen els seus consocis com a prova de la seva acertada gestió al front d'un club que ja fa temps que's fa sentir pels seus «vecinos». Hi hagué discursos i molta gatzara.

I parlant del C. D. Europa, hem de dir que no ha jugat contra l'Irún, perquè aquest equip no podia venir complet i, abans d'enganyar al públic, va pendre l'acord de que no vinguessin ara i deixar-ho per a la segona quinzena de setembre.

ATLETISME

Organitzada per la revista *El Sport*, el diumenge al matí tingué lloc en el camp de l'Espanya la cursa a peu infantil, que fou coronada amb un sorollós èxit, puix 275 nans hi prengueren part, arribant tots al final tan tranquils i satisfets com si no haguessin fet res.

A la tarda, en el camp del F. C. Barcelona, també hi hagué proves atlètiques, que també foren molt celebrades.

Res, un dia d'atletisme.
Què hi farem!

NOLUS

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

A MISSES DITES.—PINTURA D'UPA.—QUINA
CREU!—M'ESCAMO

Per fi han vingut les esperades pintures dels artistes francesos Andrée Sureda, Aman Jean i Carles Cottet, que havien de donar el cop en la darrera Exposició anyal de Belles Arts, però han arribat a misses dites. Veritat per xò, que encara que haguessin sigut a temps a trobar la Exposició oberta, no l'haurien millorada pas gaire. Doncs els tres ens han enviat quelcom per eixir del compromís i prou.

L'Andrée Sureda, donant se les d'orientalista ens ensenya la seva gràcia *perstana* bastant fresca, i que resulta d'allò més agradosa en aqueixos dies de xaïfogor; l'Aman Jean uns quadrets de taller amb figures que pertanyen al gènere misteriós i En Cottet un paisatge de dia, potser amb massa llum, i un altre de nit amb massa poca, doncs es necessita quart i ajuda per endevinar el que representa.

Així i tot, els nostres *expresionistes* (aquesta és la darrera paraula de l'Art), podrien donar un dit de la mà per a fer-ho com els tres francesets de cap d'ala, arribats a darrera hora.

Al fi i al cap els hi sobren tots els que hi tenen!

* *

La baronesa de Alcahali, una dama que's veu que no sap com matar el temps, ha enviat a les «Galerias Laicitanes», un grapat de pintures *totes fetes d'ella sola*, perquè montessin una exposició amb la qual donar-se a conèixer del nostre públic com artista d'upa.

Jo no sé pas qui li ha aconsellat l'exhibició artística a la simpàtica baronesa, doncs no està encara prou formada per a resistir les trompades de la crítica. Les seves figures quasi bé sempre resulten planes, els seus colors virolats, les còpies dels clàssics, duretes i l'exposició en conjunt, de poca empenta.

No obstant ço que diem, la baronesa demostra estar posseïda del desig de pintar com cal, amb una testa de soldat, amb el quadre *El tio de la bota*, figura interessant i corpòria de mig en amunt, i amb els retrats dels nens que rotula *Tres roses en un pomell*, pintats amb molt desembraç i amb finures de colors i tot.

Jo em permetré indicar-li a la senyora baronesa la conveniència de no precipitar-se en voler exposar, perquè és una cosa massa exposada... a tenir desenganys. Pren-gui-s'ho amb calma això del art i procuri caminar poc a

— També ets dels de la moda nova, tu? .
— Ja veuràs, noi. Com que veig que els que
fan cubisme es van arrodonint...

poquet si vol obrir-se pas amb el temps. Vegi de no estirar mai més el braç que la mànega, encara que el braç sigui esplèndidament femení.

* *

El nostre Mir Trinxet
l'eximi paisatgista
trobant el món estret
per al seu cor d'artista;
ara que és gran, temptat
no sé per quin dimoni,
m'ha dit que ha demanat
la creu del matrimoni.
Mireu, En Mir, mireu
quina se'n ha pensada!
Voler lluir la creu
que fa més *tarregada!*

* *

En Dalmau, per a cloure *dignament* les exposicions d'art de les seves *Galerias*, celebrades enguany, n'ha obert una en la qual hi figuren *nada menos* que una quincena d'artistes, penso que innovadors la majoria d'ells.

Si haig de dir la veritat
la nutrida exposició,
fent ja tanta de calò,
em té bastant escamat.

C. ARBÓ

Cercant la perduda

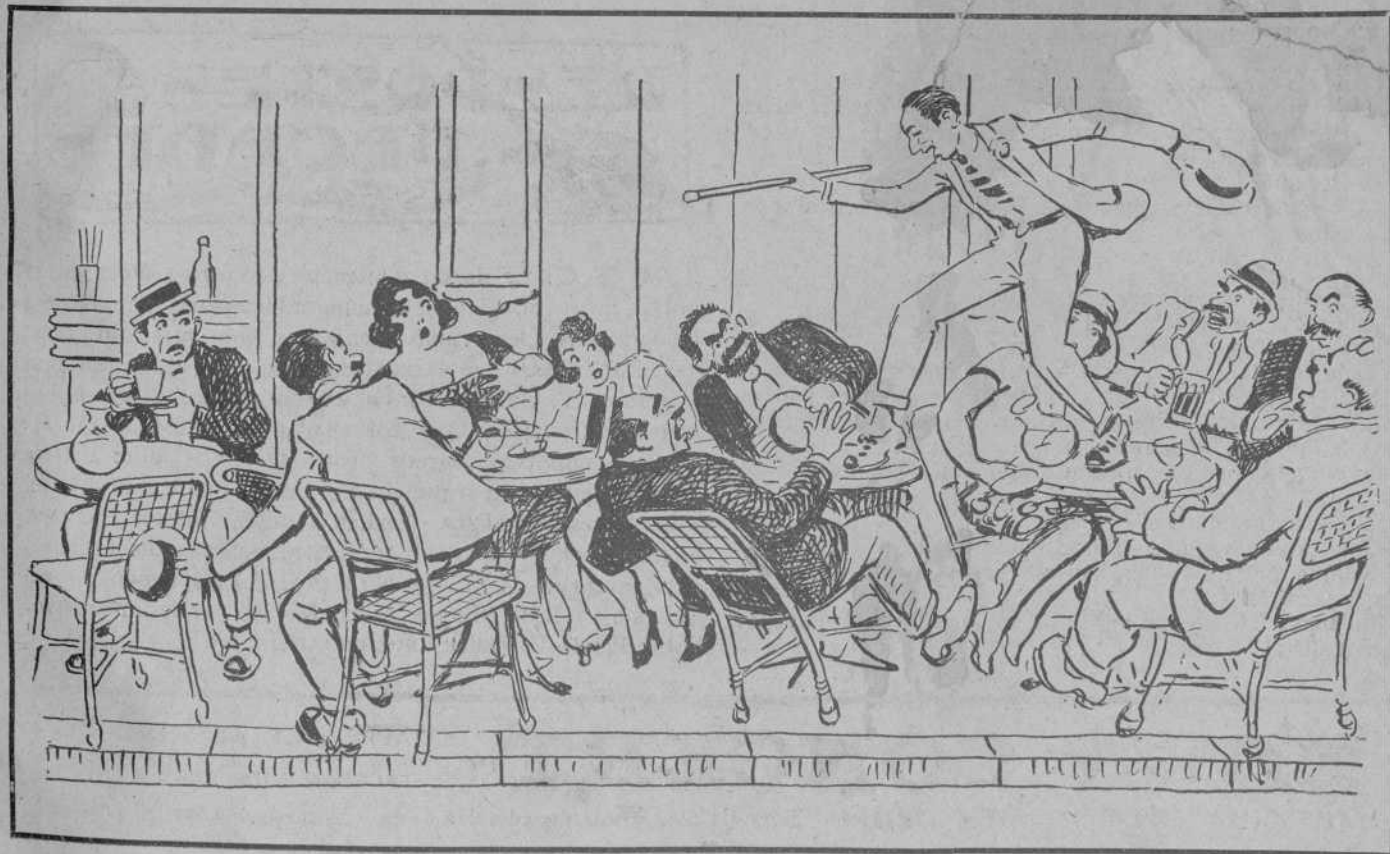
Són tres quarts de quatre acompanyats d'onze minuts. El sol daura; l'airet arrecona engrunes; la primavera pinta flors, i... un excrement de cavall que pren la fresca al mig del carrer de Pelai, fa com jo: fuma.

Entresuat i quelcom febrós, estic recorrent aqueixos carrers de Déu, dic, de Barcelona, cercant la meva gosseta, que m'abandonà fa dos dies per a seguir la sort de un individu... del seu sexe. Baixo la Rambla de Canaletes; miro per tots costats, i... torno anar avall... avall com l'aigua. Davant del carrer de l'Hospital veig per terra un taló de goma, i a vint-i-cinc o vint-i-sis metres de distància, dos. Entro al carrer del Comte de l'Assalt rebent empentes de la gent que va per l'esquerra en lloc de la dreta i estalonades de tipus que tenen la pagesa... la pagesa costum de badar. Si tothom passés per la seva dreta —que no costa res, senyors— i certs transeunts no giresin el cap endarrera bò-i caminant, això no succeiria, vatúa el cap d'un ninot! Les taules de cafè, que ocupen més de la meitat de l'acera dreta de l'esmentat carrer i l'altra meitat escassa per als camarers i la gent que va contra mà, m'obliguen a baixar per allí on troten els animals. Es lògic això, senyor Martínez Domingo?... Per a no posar els peus a un munt d'escombraries, trepitjo un cap de sardina i un munyoc de cabells... tenyits. Aqueixa cosa m'entristeix quelcom; la pena s'instal·la en ma cara bò-i pensant amb el *Caballero de la triste Figura*. Un

parell i mig de... damisel·les riuen fort al veure mon rostre quixotesc. Ah, Déu meu!... *Como está la sociedad!*... Miro per tot arreu, i no veig enlloc la gosseta... ni el *carro de la pudor*; però en canvi ma mirada encepega altra volta amb dos o tres talons de goma. Si jo anés collint tots els talons de goma que veig pel carrer, amb pocs dies podria obrir una respectable paradeta als Encants. Els Encants!... A mí m'encanta veure les coses que de vegades es veuen per allà. L'altre dia, mentre jo mirava uns llibrets vells d'una parada nova, vareig encantar-me observant unes cames femenines més salaus que les altres *cames*... Aquelles cames perteneixien a una mossa molt pitera, la qual examinava detingudament... molt detingudament... la tela d'un rònc matalàs que jeia en un recó de dit lloc d'encantament. Tan sols de pensar-hi, m'agafa una picor més molestosa!... Tot caminant, caminant, caminant, m'endinzo per certs carrerons. Què n'hi deuen haver de microbis i de rates asfixiades dintre d'aqueixes clavegueres pudentes! Un gos gros i dues criatures petites fan llurs necessitats majúscules al bell centre d'una cosa accidentada que té la pretensió d'ésser *acera*. Pobra Ciutat Comtal!... Si En Rius i Tauler tornés!... Ell que gosava plantant jardinetes olorosos per tot arreu!... Si veia... i trepitjava aqueixes coses que trobo per terra, cercant la perduda i introbable gosseta meval!... Ah, Rius... Rius... que n'hi han de *rius*, a Barcelona!...

M. G. MIR

Aquest número ha passat per la censura

Única manera de poder caminar per les aceres, en molts carrers de Barcelona

ESQUELLOTS

Obriu l'ull, senyors poetes i *escribidors* de tota mena. Comença l'escampadesa de «Crides» per als [certàmens literaris d'istiu.

Ara mateix en tenim dues més a la vista: Jocs Florals de «El Artesano», de Gràcia: S'ofereixen XXV premis importants, quiscuns d'ells en peles. Plaç: 25 de juliol.

I Certàmen IV del Centre de Lectura de Reus: Un grapat de premis en metàl·lic importantíssims; els més grossos de 1,000 pessetes i els més petits de 250.

Quines bofetades!

Divendres passat, al matí, els barcelonins pogueren veure, mirant al cel, i a una gran altura, una magnífica bomba. Felicitem-nos en.

Tractant-se de bombes...

Sempre val més veure-les enlaire, que arran de terra.

Durant uns dies, Barcelona ha hostatjat al senyor ministre de la Guerra.

Ve't aquí un personatge que's devia trobar aquí com a casa seva.

Perquè si ell és de la «guerra» nosaltres no sabem què cosa és pau.

Davant d'uns quants regidors, l'altre dia, el doctor Corachan va fer les proves d'uns braços artificials mecànics, valents de d'una ampul·la.

El pobre esguerrat va menjar amb els aparells com si tal cosa.

Les seves preses restaren admirats.

Un regidor, no obstant, s'atreví a insinuar en veu baixa: — «No ho crec, mai que tinguem una desgràcia, no'ns caldrà tant *aparat*...»

— Per què?

— Perquè ja estem acostumats a deixar-nos posar el menjar a la boca.

Tranquil·litzen-se els que estaven espantats.

Aqueix cometa que's diu Pons—com qualsevol forner de Gràcia—una famosa estrella amb cúa que veiem passar pel cel cada vegada un cop, ara deien que tocària a la òrbita de la terra, i que el seu xoc produiria «hecatombes y fieros males»... Però les darreres noves coincideixen en que els savis de l'ullera s'han equivocat.

El cometa Pons passarà a sis milions de quilòmetres de distància.

No és un gra d'anís l'errada.

Passi-ho bé tingui!...—li podrem dir.

Sembla que, tot lo més, haurem presenciat una modesta plujeta d'estrelles.

I d'això a Espanya en veiem tot sovint, d'ençà que victoriegem allà al Marroc.

Després diran que els nostres guàrdies urbans no serveixen per a res.

Sort d'ells tingueren l'altra tarda els vianants de la Rambla, que's vegeren acossats per una vaca escapada del Moll.

El banyut, donant trompades a tothom qui topava al pas, va pujar fins al carrer de la Unió. Un cop allí no sapigué si entrar a la «Horxateria Valenciana» a pendre un *vaticano*, o a Càn López a comprar uns *Aranzels*.

Fins que el guàrdia urbà, senyor Merino, entre grans aplaudiments, dels del *Sol* i dels de la *Sombra*, pogué dominar a l'animal.

Ell fou qui acabà amb l'*hule*.

Olé per ell, doncs!

Nostre apreciable colega *La Tarde*, ha publicat un furiós article contra els captaires dels nostres carrers i places.

Diu que se'ls hi ha de fer guerra sense quartel... o tot lo més guerra amb dispensari.

No tanta crueldat, company.

N'hi hauria prou amb enviar-los cada un a la seva terra.

Veuria com no en restarien ni un cinc per cent.

Es allò de «probadlo y os convencereis», perquè ja s'ha probat altres vegades.

Una societat benèfica, la «Lluita contra la Mortalitat Infantil» formada per senyores de la nostra aristocràcia, obra un concurs per a premiar a les mares que amb tot i disposar de cabals per a gastar dida, es criïn elles mateixes els fills.

Quina barreta corra pel món!

Que no ho saben per experiència pròpia, aqueixes *damas*, que la majoria de mares de la nostra bona societat s'estimen més criar gos, que criar fill?

Troben més monos els «fox-terriers», que els «babys».

M. G. C.: Es fluixet d'intenció i de forma. Vostè ho fa millor, quan vol.—Tomàs Domingo: Una prosa pesadíssima i enfarfegada. Llegint això sembla que hom mastegui grava.—V. R. M.: Esser mut és una desgràcia; i una desgràcia mai fa gràcia.—Y. Costa (*Lau*): On va amb aquests dibuixos tan mal intencionats?... Que vol anar a la presó?...—A. B.: Aquesta tampoc ens agrada prou.—L'Hereu Culip: Estaria millor si tingué un argument més nou i interessant.—Rafel Riba: No estan *maletes*.—Sechab Reugon: Entesos. Passi-ho bé tingui.—J. F. E.: Amb molt sentiment dec dir-li que no ens convenen.—M. G. Mir: No li prometo res; depèn de varies raons. R. R. (Buenos Aires): Mercès per la informació. Pobre Peio!—P. Mialet: Entra en cartera.

EDEN CONCERT

COMTE DEL ASSALT, 12

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE—Tots els dies grans espectacles a les 3 1/4, tarda i a les 9 1/2 nit

TOTS ELS DIES GRAN ÈXIT DE

NITA SOLBES

Antoni López, llibreter, Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20, Barcelona. Correu: apar. n. 2

TELEFONO 1415

ÚLTIMAS PUBLICACIONES

PEDRO MATA

IRRESPONSABLES

HISTORIAS TRÁGICAS AL MARGEN DE LA LOCURA Y EL DELITO

Un tomo

5 pesetas

VICENTE BLASCO IBÁÑEZ

EL PRÉSTAMO DE LA DIFUNTA

Un tomo 8.º

Pesetas 5

PABLO PARELLADA

(MELITÓN GONZÁLEZ)

Entremeses, Sainetes y Teatralerías

Un tomo 8.º

Pesetas 6

EL CABALLERO AUDAZ

EL DIVINO PECADO

Un tomo 8.º

Pesetas 5

LA SETMANA QUE VÉ, NOVA IMPRESSIÓ DEL

DICCIONARI

Català - Castellà & Castellà - Català

D'EN A. ROVIRA I VIRGILI

PERE COROMINAS

CARTES D'UN VISIONARI

Un tom 8.º

Pessetes 4

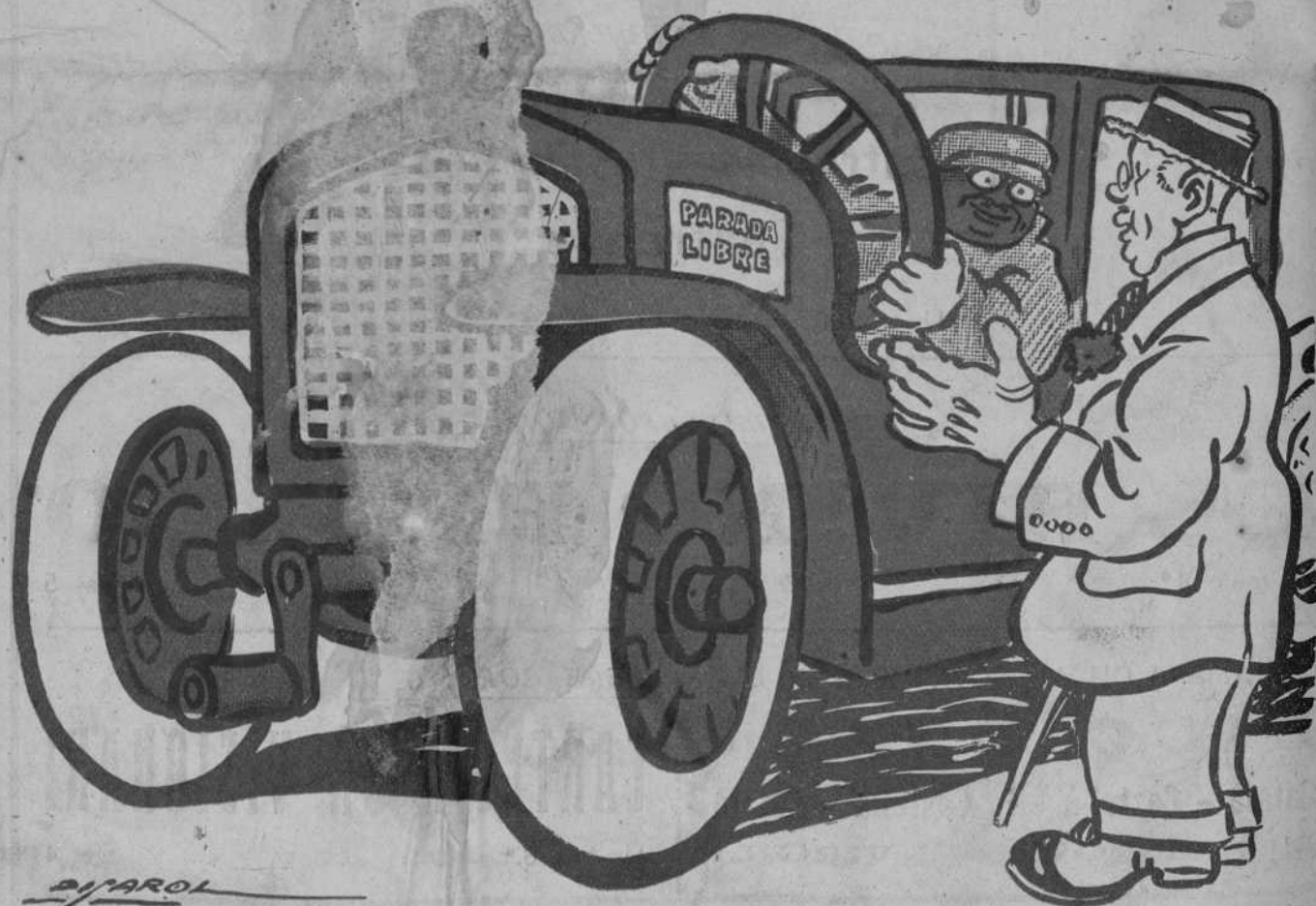
NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

UN VEICOL QUE S'IMPOSA

Heu's aquí un cotxe banyera per al temps canicular.

(No deu sortir massa car i té d'anar de primera.

—Com és que ara és moda pintar los tots de vermell?...
—Perquè així la sang de les nostres víctimes no s'hi coneix tant.